

Strategia Działania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
na lata 2013-2016
z perspektywą do 2020 roku.

Wrocław, wrzesień 2012 r.

Spis treści

1.	Założenia do Strategii WFOŚiGW we Wrocławiu na lata 2013 – 2016	2
2.	Cel strategiczny	2
3.	Diagnoza stanu środowiska i sytuacji gospodarczej w województwie dolnośląskim	2
3.1.	Stan środowiska	2
3.2.	Sytuacja społeczno-gospodarcza	7
3.3.	Nadzwyczajne zagrożenia występujące w województwie	8
3.4.	Analiza SWOT stanu środowiska i jego finansowania w województwie dolnośląskim	10
3.5.	Stan wdrożenia prawa wspólnotowego	11
3.6.	Dokumenty regionalne i krajowe	12
4.	Kierunki wsparcia	13
4.1.	Wsparcie w latach 2009-2012	13
4.2.	Ocena potrzeb finansowania działań ochrony środowiska na lata 2013-2016:	18
4.2.1.	Ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	19
4.2.2.	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	20
4.2.3.	Ochrona atmosfery	20
4.2.4.	Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	21
4.2.5.	Edukacja Ekologiczna	22
4.2.6.	Inne działania ochrony środowiska	22
5.	Wskaźniki i efekty ekologiczne	23
5.1.	Priorytet I - Ochrona i zrównoważone gospodarowania zasobami wodnymi	24
5.2.	Priorytet II - Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni Ziemi	24
5.3.	Priorytet III - Ochrona atmosfery	24
5.4.	Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	24
5.5.	Priorytet V - Edukacja ekologiczna	25
5.6.	Priorytet VI - Inne działania ochrony środowiska	25
6.	Struktura organizacyjna i instrumenty finansowania:	25
6.1.	Analiza SWOT	26
6.2.	Instrumenty finansowe stosowane przez fundusz (zasady wspierania)	27
6.3.	Polityka komunikacyjna funduszu	28
7.	Finansowanie	29
7.1.	Według priorytetów - plan wsparcia finansowego działań w wybranych priorytetach na lata 2013 – 2016	29
7.2.	Według form wsparcia - plan wsparcia finansowego działań w wybranych priorytetach na lata 2013 – 2016 w rozbiciu na instrumenty wsparcia	30
7.3.	Przewidywane potrzeby w odniesieniu do możliwości funduszu/braki w finansowaniu	32
8.	Współpraca z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki Wodnej	32
9.	Aktualizacja i ocena funkcjonowania strategii oraz planowanych działań w perspektywie do 2020 r.	33

1. Założenia do Strategii WFOŚiGW we Wrocławiu na lata 2013 – 2016

Podstawę prawną sporządzenia „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku” (*zwanej dalej Strategią*) stanowi art. 400h ust. 4 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, zobowiązujący Radę Nadzorczą Funduszu do uchwalania raz na cztery lata strategii działania - do dnia 30 września roku poprzedzającego pierwszy rok objęty strategią. Założenia przyjęte w „Strategii ...” wynikają również z ustaleń przyjętych we „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku” oraz ze strategicznych uwarunkowań regionalnych województwa dolnośląskiego.

2. Cel strategiczny

„Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku” ma na celu zdefiniowanie najważniejszych celów i zadań stojących przed Funduszem w najbliższych latach. Jest dokumentem otwartym - opracowane programy, zasady i kryteria będą dostosowywane do obowiązującego prawodawstwa i stanowionej przez samorząd województwa dolnośląskiego polityki ekologicznej. Uszczegółowienie zapisów Strategii stanowić będzie każdego roku lista przedsięwzięć priorytetowych oraz plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (*zwanego dalej Funduszem*). Dokument ten jest kontynuacją i rozwinięciem Strategii na lata 2009-2012. Prawidłowe zdefiniowanie celów strategicznych pozwoli na skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku województwa dolnośląskiego.

Celem strategicznym Funduszu jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących dobrostanowi środowiska

Kierując się profesjonalizacją działań, Fundusz stosować będzie obowiązujący w nim Kodeks Etyki (przyjęty Zarządzeniem Nr 11/2012 w dniu 06.03.2012r.) ze szczególnym uwzględnieniem zasad będących gwarancją misji Funduszu jako instytucji publicznej.

3. Diagnoza stanu środowiska i sytuacji gospodarczej w województwie

3.1. Stan środowiska^{1/}

Województwo dolnośląskie charakteryzuje się dużym urozmaiceniem rzeźby terenu i krajobrazu. Wynika to z usytuowania na jego obszarze kilku krain geograficznych, znacznie się od siebie różniących: Niziny Śląsko-Łużyckiej (na północnym zachodzie), Nizin Środkowopolskich (na północnym wschodzie), Pogórza Zachodniosudeckiego, Przedgórze Sudeckiego i Sudetów na południu.

Na przestrzeni ostatnich lat odnotować należy pozytywne zmiany w środowisku niezwykle istotne z punktu widzenia poprawy warunków życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności

^{1/} Opracowano na podstawie: Raportów o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w latach 2009 - 2011 wydanych przez WIOŚ we Wrocławiu, „Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012”, danych Wojewódzkiego Systemu Odpadowego - Województwo Dolnośląskie

– także inwestycyjnej – Dolnego Śląska oraz możliwości realizacji założeń Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego, kładącej duży nacisk na działalność turystyczną i uzdrowiskową, wykorzystującą naturalny potencjał przyrodniczy oraz dorobek historyczny i kulturowy regionu.

Województwo dolnośląskie jest jednym z najuboższych w wodę regionów kraju. Do najistotniejszych presji, jakim poddawane jest środowisko wodne, należy pobór wód oraz wprowadzanie do wód zanieczyszczeń. Od początku lat dziewięćdziesiątych obserwuje się spadek ilości ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia. Systematycznie wzrasta ilość ścieków oczyszczanych w procesach z podwyższonym usuwaniem biogenów. Obok budowy nowych czy modernizacji istniejących oczyszczalni ścieków prowadzona jest równolegle rozbudowa sieci kanalizacyjnych. O ile na terenie miast prawie cała ludność objęta jest zbiorowymi systemami odprowadzania ścieków to sanitacja terenów wiejskich w dalszym ciągu pozostaje niewystarczająca. Od roku 2001 ilość mieszkańców wsi korzystających z kanalizacji zwiększyła się blisko dwukrotnie, jednak do systemów kanalizacyjnych podłączonych jest nadal niespełna 30% z 29,9% zamieszkującej tam ludności województwa.

Monitoring jakości wód powierzchniowych prowadzony jest przez WIOŚ we Wrocławiu w ramach programu na lata 2010–2012 (z uwzględnieniem zadań zaplanowanych do realizacji na lata 2013–2015). W ramach monitoringu wykonywane są badania i ocena stanu rzek oraz badania i ocena potencjału ekologicznego i stanu chemicznego zbiorników zaporowych. Przeprowadzona ocena stanu ekologicznego wód w punktach pomiarowo-kontrolnych (w 2009 r. w 38. punktach, w 2010 r. w 58., a w 2011 r. w 120.), w tym na zbiornikach zaporowych (w 2009 r. na 9, w 2010 r. na 3, a w 2011 r. na 8) wykazała, że dobry stan ekologiczny wód uległ zwiększeniu z ponad 10% do 16%. Ocena wyników monitoringu wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia wykazała, że 60% badanych wód pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym spełnia warunki określone dla kategorii A1 i A2.

Na podstawie monitoringu diagnostycznego wód podziemnych realizowanego w punktach kontrolno-pomiarowych w 2010 r. - 69,5%, a w 2011 r. - 74% badanych wód zaliczono do wód o dobrym stanie chemicznym (klasy I–III), a pozostałe do wód o słabym stanie chemicznym (klasy IV–V) o czym decydowały głównie podwyższone wartości: żelaza, selenu, siarczanów, manganu, cynku, niklu, fluorków, azotanów, sodu, fosforanów, azotu amonowego, rtęci, chlorków, magnezu, potasu, arsenu, ogólnego węgla organicznego, molibdenu oraz niski odczyn.

Na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonuje wiele zakładów uciążliwych dla środowiska naturalnego (prawie 10% ogólnej liczby takich zakładów w kraju), a na obszarze pogranicza polsko–niemieckiego i polsko–czeskiego występuje ponadto znaczne skupienie zakładów związanych z przemysłem wydobywczym i energetycznym. Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja antropogeniczna, na którą składa się emisja z działalności przemysłowej, sektora komunalno-bytowego oraz emisja komunikacyjna. Zakłady mające największy udział w emisji zanieczyszczeń gazowych oraz pyłowych do powietrza to m.in.:

- PGE Górnictwo,
- PGE Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrowni Turów S.A. w Bogatyni,
- Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich „Kogeneracja” S.A.,
- KGHM „Polska Miedź” S.A.,
- Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze „Victoria” S.A.

W ostatnim 10-leciu nastąpiło ograniczenie emisji zanieczyszczeń: pyłów o ok. 75%, gazów bez CO₂ o ok. 26%. W porównaniu do 2000 r. wzrosła natomiast o ok. 9% emisja CO₂. Województwo dolnośląskie należy do obszarów o najwyższych stężeniach pyłu PM10, co zarejestrowało ok. 70% stacji zlokalizowanych na obszarach zabudowanych. Najwyższe stężenia pyłu rejestrowane są w okresie zimowym i związane są z przestarzałym systemem ogrzewania budynków indywidualnych w „starych” dzielnicach miast i tzw. „niską” emisją.

Monitoring jakości powietrza realizowało na terenie województwa dolnośląskiego 36 stacji pomiarowych.

Istotnym zadaniem dla poprawy jakości powietrza jest realizacja „Naprawczych programów ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”, które Sejmik Województwa Dolnośląskiego przyjął Uchwałą NR III/44/10 z dnia 28 grudnia 2010 r.

Odpady są jednym z najważniejszych problemów środowiskowych w Polsce i na świecie. Na Dolnym Śląsku dominują systemy zbierania zmieszanych odpadów komunalnych. W postaci zmieszanej zbiera się około 95% masy wszystkich zbieranych odpadów komunalnych. W latach 2000–2010 masa odpadów w przeliczeniu na 1 mieszkańca oscylowała w pobliżu 300 kg, a w 2010 r. wynosiła 321 kg (średnia krajowa w 2009 r. to 264 kg odpadów komunalnych na osobę).

Głównym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest w dalszym ciągu deponowanie ich na składowiskach i dotyczy to ponad 80% odpadów (w 2010 r. 83% z 766,8 tys. Mg wytworzonych odpadów). Według danych WIOŚ w województwie dolnośląskim w 2010 r. funkcjonowało 50 składowisk przyjmujących odpady komunalne. Składowiska te charakteryzują się dużym zróżnicowaniem pod względem spełniania wymagań formalno-prawnych, stopnia wyeksploatowania, wyposażenia technicznego, czy też ilości przyjmowanych odpadów. Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych na terenie województwa sukcesywnie wzrasta i w 2010 r. wyniosła 70 757,1 Mg. Mimo, że procent wyselekcjonowanych odpadów jest coraz większy, w dalszym ciągu wynosi on mniej niż 10% ogólnej masy zagospodarowanych odpadów komunalnych.

Odpady niebezpieczne, powstające przede wszystkim w wyniku działania przemysłu wydobywczego oraz chemicznego, składowane są na Dolnym Śląsku w 13. eksploatowanych składowiskach.

Na przestrzeni ostatnich lat masa wytwarzanych odpadów przemysłowych sukcesywnie spada. W roku 2010 na terenie województwa dolnośląskiego wytworzono 33 550,4 tys. Mg odpadów przemysłowych (70% odpadów wytworzonych w 2000 r.). Z ogólnej masy wytworzonych odpadów przemysłowych w 2010 r. 23 163,1 tys. Mg, tj. 69% poddano odzyskowi. Unieszkodliwieniu przez składowanie zostało poddane 9 426,8 tys. Mg. Na Dolnym Śląsku znajduje się 13 eksploatowanych składowisk, gdzie składowane są odpady niebezpieczne.

W wyniku przyjęcia traktatu akcesyjnego Polska zobowiązana jest usunąć ze swojego terytorium produkty i odpady zawierające azbest do 2032 roku. Jedyną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych, stosowaną obecnie w Polsce, jest ich składowanie na odpowiednio przygotowanych do tego celu składowiskach. Na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonują aktualnie cztery składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest.

Dane Wojewódzkiego Systemu Odpadowego województwa dolnośląskiego za lata 2009-2010 wykazują, że wytworzone odpady:

- niebezpieczne wyniosły 792 230,36 Mg,

- inne niż niebezpieczne wyniosły 71 851 063,19 Mg.

Odzysk odpadów w latach 2009-2010 przedstawiał się następująco:

- odpadów niebezpiecznych w instalacji odpadów wyniósł 268 549,75 Mg, odzysk poza instalacjami 7 778,81 Mg – łącznie 276 328,56 Mg
- odpadów innych niż niebezpieczne w instalacji odpadów wyniósł 43 760 739,10 Mg, poza instalacjami 7 084 935,09 Mg, przekazanych osobom fizycznym do wykorzystania 752 179,47 Mg – łącznie - 51597853,6674.

Na koniec 2011 r. w województwie dolnośląskim funkcjonowały następujące instalacje wspierające gospodarowanie odpadami:

- instalacje do zbierania, odzysku i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (14 punktów),
- linie sortownicze we Wrocławiu, Łądku Zdroju, Lubaniu, Zgorzelcu, Ściegnach-Kostrzycy, Gaci i Trzebieniu,
- spalarnia odpadów przemysłowych na terenie PCC „Rokita” w Brzegu Dolnym,
- kompostownie w Lubaniu, Wrocławiu (przetwarzanie na małą skalę odpadów zielonych i biofrakcji), Zgorzelcu (fermentacja metanowa biofrakcji odpadów komunalnych łącznie z osadami ściekowymi), Sulęcinie (gm. Św. Katarzyna) oraz Łądku Zdroju (biostabilizacja zmieszanych odpadów komunalnych).

Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi jest celem nadrzędnym „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012”. Realizację tego celu należy osiągnąć m.in. poprzez utrzymanie poziomu prognozowanych ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenie udziału odzysku surowców z odpadów, zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, wyeliminowanie nielegalnego składowania odpadów, zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych.

Wskaźnik zalesienia województwa dolnośląskiego wynosi 28,3% i jest zbliżony do wskaźnika krajowego wynoszącego 28,4%.

W celu zachowania najcenniejszych walorów środowiska i zapobiegania jego degradacji, na terenie województwa jest tworzony regionalny system ochrony przyrody, stanowiący część systemu krajowego i obejmujący wszystkie formy ochrony prawnej, wymienione w ustawie o ochronie przyrody. Obecnie ochronie podlega 18,1% powierzchni województwa (docelowo ok. 35 – 40%).

Na terenie Dolnego Śląska znajdują się 2 parki narodowe oraz 12 parków krajobrazowych:

- Karkonoski Park Narodowy - obecna powierzchnia parku wynosi 5 580 ha. Największą część parku zajmują lasy - 3942 ha - objęte głównie ochroną częściową. Tereny położone powyżej górnej granicy lasu czyli piętro subalpejskie i alpejskie o powierzchni 1726 ha objęto ochroną ścisłą. Park swoim zasięgiem obejmuje Główny Grzbiet Karkonoszy od zachodnich zboczy Mumławskiego Wierchu na zachodzie po Przełęcz Okraj na wschodzie. W skład Parku wchodzi również dwie enklawy na Pogórzu Karkonoskim: Góra Chojnik oraz Wodospad Szklarki. Obie enklawy włączono do Parku ze względu na dobrze zachowane naturalne lasy podgórskie i dolnoreglowe (głównie lasy bukowe). Ważniejsze realizowane projekty:
 - ✓ ochrona gatunków i siedlisk in situ, która ma na celu kompleksową ochronę ekosystemów leśnych KPN

- ✓ budowa lub modernizacja małej infrastruktury służącej zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną presją turystów,
 - ✓ Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013.
- Obszarem konfliktowym Parku jest zamierzenie budowy sieci nartostrad w obrębie Karpacza i Szklarskiej Poręby
- Park Narodowy Gór Stołowych o powierzchni 6 340 ha. Największą część parku zajmują lasy – 5 822 ha (91,8%) - objęte głównie ochroną częściową (czynną). Tereny o powierzchni 771 ha objęto ochroną ścisłą. Należą do nich Rogowa Kopa, Wielkie Torfowiska Batorowskie, Rejon Pośny, Strzeliniec Mały i Rejon Skał Puchacza. Położony jest na terenie Sudetów Środkowych na południowym zachodzie ziemi kłodzkiej, przy granicy polsko-czeskiej. Obecnie trwają prace nad opracowaniem Planu Ochrony PNGS. Podstawowym założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest uniknięcie wszelkiego pogorszenia stanu przedmiotów ochrony Natura 2000, zarówno antropogenicznego, jak i wynikającego z zaniechania właściwej ochrony oraz zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony. Ważniejsze realizowane projekty:
 - ✓ Opracowanie Planu Ochrony PNGS,
 - ✓ Budowa i modernizacja małej infrastruktury turystycznej służącej zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną presją turystów,
 - ✓ Opracowanie projektu przebudowy drzewostanów na terenie PNGS,
 - ✓ Czynna ochrona ekosystemów nieleśnych,
 - ✓ Rozwój bazy oraz działalność edukacyjna w PNGS.
 - Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych z centralą we Wrocławiu zarządza poprzez 4 oddziały 12. parkami krajobrazowymi (Śnieżnicki Park Krajobrazowy, Książański Park Krajobrazowy, Ślezański Park Krajobrazowy, Rudawski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Park Krajobrazowy Gór Sowich, Park Krajobrazowy „Chełmy”, Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”, Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”, Przemkowski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich, Park Krajobrazowy „Dolina Bystrzycy”). Granice dwóch z parków wychodzą poza obszar województwa. Powierzchnia parków na terenie województwa to 283.717,8 ha.

Ostoje Natura 2000 to sieć obszarów chronionych, tworzona na mocy prawa europejskiego (Dyrektywy 79/403/EEC zwanej dziś Dyrektywą Ptasia, oraz Dyrektywy 92/43/EEC czyli Dyrektywy Siedliskowej - DS). Po zakończeniu prac Wojewódzkiego Zespołu Realizacyjnego uzgodnione i proponowane ostoje siedliskowe w liczbie 30 zajmują około 296 300 ha, co stanowi około 14,85% powierzchni województwa. Do tego należy dołączyć 7 ostoi jakie proponuje się utworzyć na podstawie Dyrektywy Ptasiej, o granicach częściowo pokrywających się z granicami ostoi siedliskowych. Razem 37 ostoi proponowanych do sieci Natura 2000 zajmuje powierzchnię 344 623 ha co stanowi 17,27% powierzchni województwa.

W obrębie proponowanych ostoi znalazły się oba dolnośląskie parki narodowe oraz 43 rezerваты przyrody (ponad 2/3 obecnie zatwierdzonych), a także większość z istniejących i proponowanych parków krajobrazowych, choć istnieją różnice w przebiegu granic parków i ostoi Natura 2000.

3.2. Sytuacja społeczno-gospodarcza^{2/}

Województwo dolnośląskie podzielone zostało, po reformie administracyjnej w 1999 roku, na 26 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu (od 2003 roku 3 miasta, od 2013 ponownie 4 miasta na prawach powiatu) oraz 169 gmin, wśród których jest 36 gmin miejskich, 80 wiejskich i 53 miejsko-wiejskich. Województwo zajmuje obszar 19 948 km², co stanowi 6,4% powierzchni całego kraju.

Liczba mieszkańców województwa ma tendencję spadkową - w 2002 r. liczba mieszkańców wynosiła 2 904,7 tys., w 2005 r. 2 888,2, a w 2010 r. już tylko 2 877,1 tys. - w ciągu ośmiu lat zmniejszyła się o 1%.

W ostatnich latach systematycznie zwiększa się liczba mieszkańców wsi, natomiast zmniejsza liczba ludności mieszkającej w miastach. W 2005 r. mieszkańcy miast stanowili 71,1%, a wsi 28,9%, a już w 2010 r. w miastach zamieszkiwało 70,1% ludności, a na wsi 29,9%.

Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom i jest zbliżona do tej, jaką obserwujemy w skali całego kraju. W roku 2010 w województwie na 100 mężczyzn przypadało 108,8 kobiet, podczas gdy w kraju 107,1.

Struktura ludności województwa dolnośląskiego według wieku w 2010 r. była odmienna od ogólnokrajowej:

- Ludność w wieku do 19 lat stanowiła w regionie w 1999 r. 31,8% (w kraju – 32,5%, a w 2010 r. już tylko 19,8% (w kraju – 21,4%),
- Ludność w wieku od 20 do 44 lat stanowiła w regionie w 1999 r. 39,3% (w kraju – 37,7%), a w roku 2010 już 37,4% (w kraju – 37,4%),
- Ludność w wieku od 45 do 64 lat stanowiła w regionie w 1999 r. 19,7% (w kraju – 19,6%), a w roku 2010 już 29,3% (w kraju – 27,6%),
- Ludność w wieku 65 lat i więcej stanowiła w regionie w 1999 r. 9,2% (w kraju – 10,2%), a w roku 2010 już 13,4% (w kraju – 13,6%).

Na przestrzeni lat widoczny stopień starzenia się ludności regionu zbliżony do przeciętnego w kraju. Niepokojący jest zbyt mały odsetek ludności w wieku do 19 lat. Aktualny poziom ludności w wieku produkcyjnym 65%. Prognoza Głównego Urzędu Statystycznego do roku 2035 dla przewiduje województwa dolnośląskiego znaczący spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności - udział ten spadnie do poziomu 57,8%.

Stopa bezrobocia (relacja zarejestrowanych bezrobotnych do cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyniosła w 2002 r. w województwie 22,2%, wobec 18,1% w Polsce, w 2005 r. - 20,4%, wobec 17,6% w kraju, a w 2010 r. - 12,1% przy 12,4% w kraju. W grudniu 2011 r. bezrobocie w województwie dolnośląskim zrównało się ze średnią krajową i wynosiło 12,5%, ale już w kwietniu 2012 r. wzrosło do 13,1% przy średniej krajowej 12,9%.

Poziom bezrobocia na Dolnym Śląsku uległ w ostatnich latach znacznemu zmniejszeniu, przy czym nadal utrzymują się w regionie dwa niekorzystne zjawiska – wciąż wysokie bezrobocie strukturalne, w niektórych powiatach i rosnący dystans pomiędzy tymi powiatami a chociażby stolicą regionu oraz utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród młodzieży w wieku 15-24 lat. Problem stanowi również zwiększenie zatrudnienia osób powyżej 50. roku życia.

Analiza struktury aktywnych zawodowo w województwie dolnośląskim według wykształcenia wskazuje na fakt, iż większość pracujących lub gotowych do podjęcia pracy

^{2/} Główny Urząd Statystyczny - Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym
http://www.stat.gov.pl/gus/5840_655_PLK_HTML.htm?action=show_archive

legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,2% aktywnych zawodowo w 2008 r.) oraz policealnym i średnim zawodowym (30,1%), nieco mniej pracujących posiada wykształcenie wyższe (21,1%). Najmniejsze udziały wśród pracujących wykazują osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (9,9%) oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (8,6%).^{3/}

Wśród głównych czynników kształtujących sytuację na rynku pracy w najbliższych latach będzie przewidywane stopniowe zmniejszanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym i spadek dopływu absolwentów na rynek pracy wynikający z niżu demograficznego.

Prognoza popytu na pracę^{4/} przewiduje, że w średniookresowej perspektywie popyt na pracę powinien nadal rosnąć, co wynika z utrzymującego się trendu wzrostowego w kluczowych aktualnie dla dolnośląskiej gospodarki sektorach, jak i w branżach zidentyfikowanych jako strategiczne dla Dolnego Śląska, a więc takich, które w najbliższej przyszłości będą decydować o rozwoju gospodarczym regionu i będą generować największe zapotrzebowanie na pracowników. Do branż strategicznych zaliczono: produkcję wyrobów chemicznych, produkcję sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych, hotele i restauracje wraz z działalnością uzdrowiskową, informatykę oraz działalność gospodarczą pozostałą.

Zasobność ekonomiczna mieszkańców województwa jest zbliżona do poziomu średniej krajowej. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wynosiło w 2010 r. w województwie 3 211,8 zł i było nieco niższe od średniej krajowej - 3 224,13 zł. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2010 r. wynosił w województwie 1 239,17 zł i był nieco wyższy od przeciętnego w kraju - 1 192,82 zł.

W „Raportie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego w 2011 r.”^{5/} sytuacja gospodarcza w województwie podsumowana została następująco: „W 2011 r. gospodarka województwa dolnośląskiego rozwijała się w stabilnym tempie. Utrzymywały się tendencje wzrostowe w głównych obszarach gospodarki, tj. w produkcji i usługach (w przemyśle, budownictwie i handlu). Zwiększyła się aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa uzyskały lepsze wyniki finansowe. Sytuacja na rynku pracy pozostawała jednak nadal trudna, choć pojawiły się sygnały wskazujące na jej poprawę. Wobec większego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, a zbliżonego do wzrostu przeciętnych wynagrodzeń nominalnych, siła nabywcza konsumenta, w odniesieniu do większości produktów kształtowała się na poziomie niższym.”

3.3. Nadzwyczajne zagrożenia występujące w województwie

Polska leży w strefie klimatu umiarkowanego, a mimo to narażona jest na wiele naturalnych zjawisk, które czasem mogą przybierać formę kataklizmu. Uwarunkowania geograficzne Dolnego Śląska powodują, że najczęściej występującymi nadzwyczajnymi zagrożeniami są tutaj powodzie, szczególnie w obszarach górskich, które powtarzają się corocznie. Powodzie te mają charakter burzący, wywołujący znaczne straty w infrastrukturze hydro-technicznej. Ostatnie powodzie z 2010 r. i 2012 r. odsłoniły ponownie słabości systemu istniejącej ochrony przeciwpowodziowej. Problem jest jednak szerszy – dotyczy bowiem zabezpieczeń

^{3/} Rocznik demograficzny 2011 - http://www.stat.gov.pl/gus/5840_rocznik_demograficzny_PLK_HTML.htm

^{4/} Prognoza rozwoju dolnośląskiego rynku pracy - Publikacja przygotowana na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego 2010 – http://www.innowacje.dolnyslask.pl/zalaczniki/250_raport3.pdf

^{5/} Urząd Statystyczny we Wrocławiu - http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xber/wroc/ASSETS_raport_calosc_ok.pdf

przed wszelkiego typu zagrożeniami wynikającymi z nadzwyczajnych zjawisk przyrodniczych jak np. potężne wichury i deszcze nawalne (odczuły je dotkliwie Legnica i okoliczne miejscowości oraz ostatnio Olszyna, i mniejsze miejscowości w kotlinie jeleniogórskiej). Nie sprawdza się system ostrzegania odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na poziomie lokalnym samorządów przed nagłymi i gwałtownymi zagrożeniami. Region potrzebuje efektywnego systemu działającego on-line, jak ma to miejsce w Czechach i Niemczech.

Mimo upływu 15 lat od katastrofalnej powodzi z 1997 r. stan infrastruktury zapobiegającej skutkom tego typu zdarzeń nadal jest niepokojący. W Regionalnym Programie Operacyjnym dla Dolnego Śląska na lata 2007-2013 podkreślono, że ponad 37% wałów przeciwpowodziowych wymaga odbudowy lub modernizacji. Po upływie kilku lat od uchwalenia Programu sytuacja w tym zakresie uległa poprawie tylko w niewielkim stopniu. Województwo nie posiada odpowiednich środków finansowych koniecznych dla realizacji niezbędnych zadań.

Skuteczniejszą ochronę przeciwpowodziową Dolnego Śląska i innych nadodrzańskich województw mają zapewnić inwestycje powiązane lub znajdujące się w Programie dla Odry 2006. Rozpoczyna się realizacja najważniejszego elementu inwestycyjnego tego Programu tj. Wrocławski Węzeł Wodny. Przedłuża się natomiast rozpoczęcie budowy Zbiornika Racibórz, który stanowić ma znaczący element ochrony przeciwpowodziowej aglomeracji wrocławskiej. Niezbędnym jest również realizacja Programu Ochrony Przeciwpowodziowej Zlewni Górskich, w ramach którego mają być wdrażane projekty dotyczące zlewni Nisy Kłodzkiej. Tymczasem realizacja większości zaplanowanych inwestycji z różnymi zresztą przyczynami nie została rozpoczęta.

Uzupełnieniem wielkich inwestycji miały być projekty przewidziane do realizacji w ramach Programu Małej Retencji, uchwalonego przez Sejmik w 2005 r. Konieczna jest aktualizacja całego Programu, której celem powinno być m. in. urealnienie harmonogramu realizacji poszczególnych zadań.

Powodzie 2010 r. największe straty spowodowały w Bogatyni i sąsiednich gminach. System ochrony przeciwpowodziowej na tym terenie okazał się nieadekwatny do skali zagrożeń. Gwałtowne zjawiska przyrodnicze omijały w przeszłości Powiat Zgorzelecki. Z tego powodu nie opracowano dotychczas planu ochrony przeciwpowodziowej zlewni Nisy Łużyckiej. Należy w trybie pilnym należy doprowadzić do jego powstania.

Źródłem potencjalnych zagrożeń mogą być również zakłady przemysłowe. Według stanu na dzień 31.12.2008 r. na terenie województwa funkcjonowały 34 zakłady podlegające przepisom o przeciwdziałaniu poważnym awariom, stwarzając, zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej^{6/} - 15 Zakładów Dużego Ryzyka i 19 Zakładów Zwiększonego Ryzyka. Potencjalnymi sprawcami poważnych awarii mogą również być inne zakłady posiadające na swoim terenie substancje niebezpieczne ujęte w kryteriach kwalifikacyjnych w ilościach mniejszych, niż wartości progowe (tzw. zakłady podprogowe) – takich zakładów jest 43.

^{6/} Warunki bezpieczeństwa w zakładach przemysłowych użytkujących materiały niebezpieczne w ilościach stwarzających ryzyko wystąpienia zagrożenia poza swoim terenem, innych niż zakłady kwalifikowane jako zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - Materiały na posiedzenie Rady Ochrony Pracy opracowane przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy - Warszawa, grudzień 2010 - http://rop.sejm.gov.pl/1_0ld/opracowania/pdf/material29.pdf

3.4. Analiza SWOT stanu środowiska i jego finansowania w województwie

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • Obszar krajobrazowo i przyrodniczo atrakcyjny (rezerваты i parki krajobrazowe - stanowiska unikalnych gatunków chronionych roślin, zwierząt, pomniki przyrody), posiadający ważne zabytki historyczne – dysponujący walorami dla rozwoju turystyki • Zorganizowany system monitoringu stanu środowiska • Utrzymujące się tendencje wzrostowe w głównych obszarach gospodarki, tj. w produkcji i usługach (w przemyśle, budownictwie i handlu) i utrzymująca się duża aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw. • Duży potencjał pozarządowych organizacji ekologicznych działających na rzecz ochrony środowiska • Poparcie społeczne dla efektywnego gospodarowania odpadami • Wsparcie finansowe ze strony Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu dla działań ochrony środowiska i edukacji ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponadnormatywny poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 • Niskie wykorzystanie energetycznych możliwości środowiska w zakresie rozwoju źródeł energii odnawialnej • Niski poziom wykorzystania zasobów wód powierzchniowych z punktu widzenia rozwoju funkcji gospodarczej • Występujące niedobory środków własnych gmin na realizację programów ochrony środowiska • Zmniejszające się możliwości zaciągania zobowiązań przez samorządy z uwagi na ich zadłużenie, • Niedomagania w systemie zapobiegania powodziom i innym klęskom żywiołowym • Zapóźnienia w realizacji programu retencji • Brak kompleksowego, adaptowanego do potrzeb bieżących systemu edukacji ekologicznej
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej na dalszą poprawę stanu środowiska i infrastrukturę środowiskową, w tym w ramach wspierania regionów przygranicznych • Kompleksowa i zintegrowana współpraca Polski, Czech i Niemiec • Ustawowy obowiązek opracowywania programów ochrony środowiska i planów gospodarki odpadami • Skoordynowanie działań prośrodowiskowych na wszystkich szczeblach administracji rządowej i samorządowej • Współpraca WFOŚiGW z NFOŚiGW (realizacja wspólnych programów i udostępnienie środków finansowych) • Stale poprawiający się stan środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzyskanie zbyt małego dofinansowania z Budżetu Państwa na realizację programów mających na celu zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska • Uzyskanie niewystarczającego dofinansowania na realizację programów ochrony środowiska wynikających z dyrektyw Unii Europejskiej • Zmiany ustawowe w sposobie pozyskiwania środków przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i zmniejszenie środków na ochronę środowiska • Zmiany klimatyczne powodujące straty środowiskowe • Nieracjonalna gospodarka zasobami naturalnymi, w tym surowcami kopalnymi oraz zasobami wód termalnych i leczniczych

3.5. Stan wdrożenia prawa wspólnotowego

Dyrektywy unijne wdrażane są w województwie dolnośląskim systematycznie. W celu doprowadzenia do przestrzegania standardów jakości środowiska w przypadkach wskazanych ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 84. ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz.U. nr 25, poz. 150 z 2008 r. z późn. zm.) lub przepisami szczególnymi, w drodze aktu prawa miejscowego tworzone są programy wojewódzkie. Programy te publikowane są w wojewódzkich dziennikach urzędowych.

Dyrektywy unijne znalazły swoje odbicie w obowiązujących w tym zakresie planach, programach i projektach:

- Program ochrony powietrza - Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr III/44/10 z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie przyjęcia „Naprawczych programów ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych - w województwie prowadzony jest nadzór i sprawozdawczość z jego realizacji,
- Program ochrony środowiska dla Dolnego Śląska - Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XLIV/842/2002 z dnia 26 kwietnia 2002 r. w sprawie programu ochrony środowiska pod nazwą „Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego - Uchwała Sejmiku Województwa nr XXIV/616/12 oraz uchwała w sprawie jego wykonania nr XXIV/617/12,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-2013 - Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 kwietnia 2010 r. Nr LIV/951/10 w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009 – 2013”
- Program Edukacji Ekologicznej - Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLIX/681/05 z dnia 16.12.2005 r., którą przyjęto „Program edukacji ekologicznej dla Dolnego Śląska”

oraz ich aktualizacjach:

- Aktualizacja Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 została przyjęta uchwałą nr LIV/969/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 kwietnia 2010 r.
- Aktualizacja „Programu wyposażenia aglomeracji poniżej 2000 RLM w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji zbiorczej”,
- Zmiana Programu Ochrony Powietrza - uchwała NR III/44/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dn. 28.12.2010 r.

3.6. Dokumenty regionalne i krajowe

Opracowując Strategię działania Funduszu na lata 2013-2016 uwzględniono zapisy znajdujące się we „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku” oraz zachowano pełną spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi takimi jak:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oraz opracowywana nowelizacja PEP,
- Długookresowa strategia rozwoju kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku,
- Średniookresowa strategia rozwoju kraju Polska 2020 wraz z dziewięcioma zintegrowanymi strategiami o charakterze horyzontalnym, a w szczególności ze:
 - ✓ Strategią Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020 (BIEŚ),
 - ✓ Krajową strategią rozwoju regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
 - ✓ Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa,
 - ✓ Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki na lata 2011-2020

Uwzględniono ponadto inne obowiązujące polityki i strategie:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2014, z perspektywą do 2022,
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych,
- Program wodno-środowiskowy kraju,
- plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE,
- II Krajowy plan działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej,
- Ramowa konwencja ONZ w sprawie zmian klimatu,
- Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
- Plan strategiczny na rzecz różnorodności biologicznej do roku 2020.

W związku z tym, że działalność Funduszu ukierunkowana jest głównie na realizację polityki regionalnej Dolnego Śląska, przy opracowywaniu Strategii wzięto pod uwagę dokumenty mające na celu na jej realizację:

- Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego,
- Strategię rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 roku,
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego,
- Program edukacji ekologicznej dla Dolnego Śląska.

4. Kierunki wsparcia

4.1. Wsparcie w latach 2009-2012^{7/}

Realizacja strategii na lata 2009-2012 uwarunkowana została wieloma zmiennymi czynnikami, których nie można było przewidzieć na poziomie formułowania jej założeń w roku 2008. Wydatki statutowe Funduszu prognozowane w okresie opracowywania Strategii na poziomie 446 986 tys. zł, wyniosą 677 562,8 tys. zł^{7/} (151,6% wielkości planowanej).

Fundusz udziela ze swoich środków dwóch rodzajów pożyczek: pożyczek zasadniczych i pożyczek na zachowanie płynności finansowej. Pożyczki w ostatnim czteroleciu były podstawowym instrumentem wsparcia realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Wielkość wypłaconych pożyczek 510 564,8 tys. zł tj. 75,4% wydatków statutowych.

Działalność dotacyjna (łącznie z umorzeniami, dopłatami do oprocentowania, przekazaniem środków j.b. i in.) stanowiła nadal znaczący udział w strukturze wydatków Funduszu. Wielkość wypłaconych dotacji spadała kwotowo z poziomu 44 732,8 tys. zł w roku 2009 do 43 600 tys. zł w roku 2012 (przewidywane wykonanie). Ich procentowy udział w całości wydatków statutowych zmniejsza się i wyniesie w okresie objętym Strategią 166 998,0 tys. zł (24,6%). Umorzenia pożyczek mają niewielki udział w wypłaconych dotacjach - dochodzi do nich na mocy umów zawartych w poprzednich latach.

Dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki komercyjne skierowane były do:

- gospodarstw domowych na realizację przydomowych oczyszczalni ścieków, przyłączy wodociągowo-kanalizacyjnych oraz kotłowni ekologicznych – z uwagi na liczebność i rozproszenie klientów ten instrument będzie nadal stosowany,
- dopłaty do kredytów dla podmiotów gospodarczych, który pozwala na znaczące zwiększenie strumienia środków na zadania ochrony środowiska

Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2009-2012

Wyszczególnienie	Lata				Ogółem w latach 2009-2012
	2009	2010	2011	Przewidywane wykonanie 2012	
1	2	3	4	5	6
w tys. zł					
Wypłata środków ogółem	200 872,5	147 425,3	150 665,0	178 600,0	677 562,8
Kwota wypłaty dotacji	44 585,8	41 624,1	35 711,3	42 600,0	164 521,2
Kwota wypłaty pożyczek	156 139,7	105 463,7	113 961,4	135 000,0	510 564,8
Kwota wypłaty dopłat do kredytów bankowych	147,0	337,5	992,3	1 000,0	2 476,8

^{7/} Dane za rok 2012 przyjęto na podstawie przewidywanego wykonania planu finansowego WFOŚiGW we Wrocławiu na 2012 rok

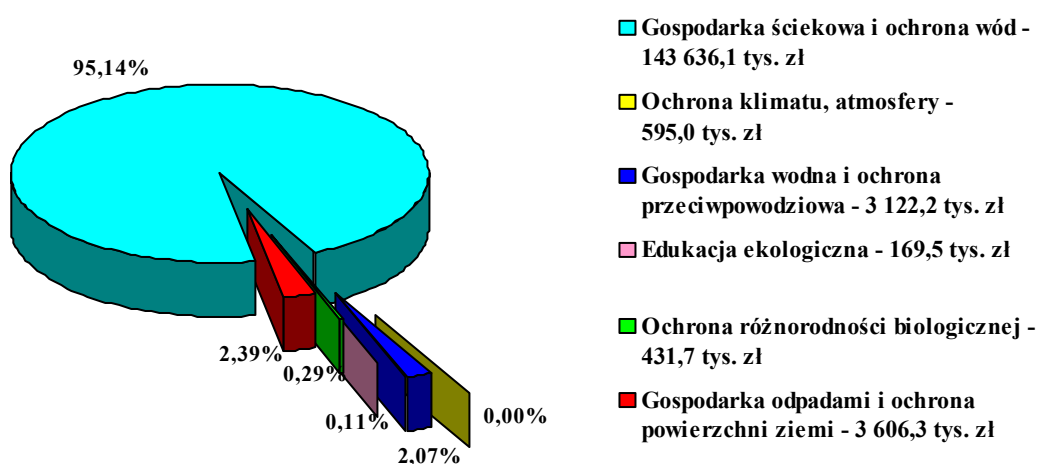
W latach 2009-2012 Fundusz skupił swoją działalność na wspieraniu przedsięwzięć i programów służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej na terenie województwa dolnośląskiego przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju. Środki znajdujące się w dyspozycji Funduszu były wykorzystywane zgodnie z obowiązującymi przepisami i dokumentami programowymi.

Założono, że najważniejszym zadaniem strategicznym Funduszu będzie współfinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z Unii Europejskiej, zapewniających realizację zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego do Unii Europejskiej. W związku z powyższym przy corocznym opracowywaniu „Listy przedsięwzięć priorytetowych do dofinansowania przez WFOŚiGW we Wrocławiu” przyjmowano, że „Priorytetowo traktowane będą zadania ujęte w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko, zadania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, których zakres odpowiada działalności statutowej Funduszu”.

Spośród wydatkowanych przez Fundusz w latach 2009-2012 środków statutowych w wysokości 677 562,8 tys. zł, gros środków, tj. 433 947,9 tys. zł (64,0%) przeznaczonych zostało na realizację przedsięwzięć z zakresu „ochrony wód i zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi”. Drugim z najmocniej dofinansowanych kierunków jest „ochrona atmosfery” – zapewniono tutaj wsparcie w wysokości 104 860,3 tys. zł, tj. 15,5% całości wydatkowanych środków.

W latach 2009-2011 Fundusz wypłacił na wsparcie przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków pomocowych Unii Europejskiej 151 560,8 tys. zł, tj. 30,4% wszystkich wydatkowanych w tym czasie środków statutowych.

**Dofinansowanie zadań realizowanych ze środków Unii Europejskiej
przez WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2009 - 2011 r. - według dziedzin**

**Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych
WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2009-2012 - według dziedzin i form dofinansowania**

Lp.	Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej	Wykonanie			Przewidywane wykonanie planu 2012	Razem w latach 2009-2012	Udział w %
		2009	2010	2011			
1	2	3	4	5	6	7	8
w tys. zł							
Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych ogółem		200 872,5	147 425,3	150 665,0	178 600,0	677 562,8	100,0
1	Ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	114 320,9	103 402,4	113 224,6	103 000,0	433 947,9	64,0
1.1	<i>Gospodarka ściekowa i ochrona wód</i>	<i>105 928,3</i>	<i>90 567,2</i>	<i>103 392,7</i>	<i>64 000,0</i>	<i>363 888,2</i>	<i>53,7</i>
1.2	<i>Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa</i>	<i>8 392,6</i>	<i>12 835,2</i>	<i>9 831,9</i>	<i>39 000,0</i>	<i>70 059,7</i>	<i>10,3</i>
2	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	9 314,0	5 060,7	7 993,8	6 600,0	28 968,5	4,3
3	Ochrona atmosfery	39 837,0	20 737,3	11 786,0	32 500,0	104 860,3	15,5
4	Ochrona różnorodności biologicznej	2 999,5	1 692,2	2 584,4	2 500,0	9 776,1	1,4
5	Edukacja ekologiczna	4 282,6	3 191,6	4 431,3	9 000,0	20 905,5	3,1
6	Pozostałe	30 118,5	13 341,1	10 644,9	25 000,0	79 104,5	11,7
Działalność pożyczkowa ze środków własnych razem, z tego:		156 139,7	105 463,7	113 961,4	135 000,0	510 564,8	75,4
1	Ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	86 120,6	73 284,2	94 909,8	90 000,0	344 314,6	50,9
1.1	<i>Gospodarka ściekowa i ochrona wód</i>	<i>81 533,6</i>	<i>70 037,0</i>	<i>92 325,2</i>	<i>60 000,0</i>	<i>303 895,8</i>	<i>44,9</i>
1.2	<i>Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa</i>	<i>4 587,0</i>	<i>3 247,2</i>	<i>2 584,6</i>	<i>30 000,0</i>	<i>40 418,8</i>	<i>6,0</i>
2	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	9 187,1	4 764,0	7 021,8	5 000,0	25 972,9	3,8
3	Ochrona atmosfery	38 331,8	19 999,4	10 972,6	30 000,0	99 303,8	14,7
4	Ochrona różnorodności biologicznej	0,0	0,0	261,3	0,0	261,3	0,0
5	Edukacja ekologiczna	198,0	474,5	130,8	4 500,0	5 303,3	0,8
6	Pozostałe	22 302,2	6 941,6	665,1	5 500,0	35 408,9	5,2
Działalność dotacyjna ze środków własnych razem (łącznie z umorzeniami, dopłatami do oprocentowania, przekazaniem środków j.b. i in.), z tego:		44 732,8	41 961,6	36 703,6	43 600,0	166 998,0	24,6
1	Ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	28 200,3	30 118,2	18 314,8	13 000,0	89 633,3	13,2
1.1	<i>Gospodarka ściekowa i ochrona wód</i>	<i>24 394,7</i>	<i>20 530,2</i>	<i>11 067,5</i>	<i>4 000,0</i>	<i>59 992,4</i>	<i>8,8</i>
1.2	<i>Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa</i>	<i>3 805,6</i>	<i>9 588,0</i>	<i>7 247,3</i>	<i>9 000,0</i>	<i>29 640,9</i>	<i>4,4</i>
2	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	126,9	296,7	972,0	1 600,0	2 995,6	0,4
3	Ochrona atmosfery	1 505,2	737,9	813,4	2 500,0	5 556,5	0,9
4	Ochrona różnorodności biologicznej	2 999,5	1 692,2	2 323,1	2 500,0	9 514,8	1,4
5	Edukacja ekologiczna	4 084,6	2 717,1	4 300,5	4 500,0	15 602,2	2,3
6	Pozostałe	7 816,3	6 399,5	9 979,8	19 500,0	43 695,6	6,4

Efektami wsparcia przedsięwzięć zrealizowanych przy udziale środków Funduszu w latach 2009-2011 są m.in.:

- ochrona i zrównoważone gospodarowania zasobami wodnymi, w tym:
 - ✓ gospodarka ściekowa i ochrona wód:
 - zmodernizowano 16 oczyszczalni ścieków zwiększając ich przepustowość o 8 732,6 m³/dobę, oddano do użytku 11 małych oczyszczalni ścieków o przepustowości 3 470,99 m³/dobę - uzyskując zmniejszenie ładunku BZT₅ o 6 841,87 kg/d oraz ładunku zawiesiny ogólnej o 5 577,43 kg/d,
 - wybudowano 1 155,2 km sieci kanalizacyjnych, w tym 894,8 km na terenach wiejskich,
 - ✓ gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa:
 - wybudowano 238,7 km sieci wodociągowych, w tym 184,7 km na terenach wiejskich,
 - zmodernizowano, rozbudowano i oddano do użytku 17 stacji uzdatniania wody o wydajności 34 477,4 m³/dobę,
 - wybudowano zbiornik małej retencji o pojemności 1 500 m³,
 - w ramach ochrony przeciwpowodziowej wykonano regulację linii brzegowych rzek i potoków na długości 25,5 km,
- racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi:
 - zrekultywowano składowiska odpadów o powierzchni 5,04 ha i kubaturze 264 880 m³,
 - usunięto 132,734 Mg azbestu,
 - zakupiono 16 pojazdów specjalistycznych do zbiórki odpadów, zgromadzono i wyselekcjonowano 3 324,97 Mg odpadów rocznie,
- ochrona atmosfery:
 - wybudowano i zmodernizowano 21 kotłowni na kotłownie opalane gazem o mocy 8 755 kW, 4 opalane olejem o mocy 408 kW, 3 opalane biomasą o mocy 388 kW oraz zmodernizowano 6 kotłowni węglowych na mniej uciążliwe dla środowiska o mocy 6 450 kW,
 - wybudowano sieci ciepłownicze o długości 5 215,2 mb,
 - w 9. obiektach zainstalowano dodatkowe ogrzewanie wykorzystujące solary,
 - w 6. obiektach zainstalowano pompy ciepła - kolektory gruntowe o mocy 4 78,14 kW,
 - przeprowadzono termomodernizację 45. obiektów;efektem przeprowadzonych prac jest m.in. zmniejszenie emisji ilości pyłu o 287,33753 Mg/a oraz CO₂ 16 052,5 Mg/a,
- ochrona różnorodności biologicznej:
 - utrzymanie ekosystemów leśnych w Karkonoskim Parku Narodowym (ochrona najcenniejszych ekosystemów alpejskich, subalpejskich i górnoreglowych, restytucja Jodły Pospolitej), Parku Narodowym Gór Stołowych (restytucja jodły i czynna ochrona ekosystemów) oraz miejsc bytowania ptaków wodno-błotnych na obszarze gospodarowania PZB „Stawy Milickie”,
 - restytucja zajmąca na terenie województwa,
 - ochrona populacji głuszca (*Tetrao urogallus* L.) na terenie Nadleśnictwa Ruszów w obszarze Natura 2000 "Bory Dolnośląskie",
 - ochrona cietrzewia *T.tetrix* w Sudetach Zachodnich i Borach Dolnośląskich,

- ochrona letnich i zimowych stanowisk występowania nietoperzy,
 - rewitalizacja cennych przyrodniczo łąk w województwie dolnośląskim na terenie m.in. Zagórzyckich Łąk, łąk nad Czarną Widawą, łąk w okolicach Dobromyśla, Łąki Sulistrowickiej, Rezerwatu Kruczy Kamień,
 - prace pozwalające na utrzymanie miejsc lęgowych lub żerowisk m.in. ptaków wymienionych w załączniku nr 1 Dyrektywy Ptasiej,
 - rewitalizacja cennych przyrodniczo łąk w województwie dolnośląskim,
 - wykonaniem planów ochrony dla parków krajobrazowych prowadzonych przez Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych,
- edukacja ekologiczna:
 - rozwój bazy dydaktycznej służącej realizacji programów edukacyjnych – wyposażenie ośrodków edukacyjnych, realizację wystaw przyrodniczych, ścieżek edukacyjnych,
 - dofinansowywano realizację programów edukacyjnych prowadzonych przez centra edukacji ekologicznej, gminy, szkoły, muzea, parki narodowe, Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych,
 - olimpiady, konkursy, festiwale, festyny poświęcone upowszechnianiu wiedzy i postaw ekologicznych,
 - wspieranie wydawnictw i prasy prowadzących edukację ekologiczną,
 - akcje i kampanie edukacyjne - z zakresu gospodarki odpadami „Nowe prawo odpadowe – nowy styl życia Dolnoślązaków”, terenowe zajęcia dydaktyczne, zbieranie śmieci przez dzieci i młodzież,
 - prenumerata dla szkół miesięczników „Ekoświat”, „Aura” i „Ekonatura”,
 - konferencje i seminaria, kursy i warsztaty dotyczące problematyki ekologicznej,
 - pozostałe dziedziny:
 - wspierano monitoring środowiska realizowany na terenie województwa przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Oddział Dolnośląski Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej,
 - dofinansowano zadania związane z likwidacją zagrożeń środowiska podczas zdarzeń nadzwyczajnych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej z terenu województwa – zakupiono 43 samochody pożarnicze z funkcją ograniczania zagrożeń ekologicznych,
 - profilaktykę zdrowotną dzieci zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia norm zanieczyszczeń środowiska w miastach: Wrocław, Legnica i Jelenia Góra - profilaktyką objęto 16 710 dzieci,
 - usuwanie skutków klęski żywiołowej spowodowanych powodzią w dniach 6-7.08.2010 r., w tym: odbudowa oczyszczalni ścieków, sieci wodno-kanalizacyjnych i sieci kanalizacji deszczowej w Bogatyni, obiektów wodno - kanalizacyjnych Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji NYSA w Zgorzelcu (ZUW przy ul. Okrzeszkowej, SUW przy ul. Henrykowskiej w Zgorzelcu oraz SUW w Radomierzycach), obiektów komunalnych miasta Zgorzelec, w infrastrukturze kanalizacyjnej na terenie Gminy Lwówek Śląski oraz utylizacja odpadów po powodziowych w gminie Leśna,
 - Fundusz fundował nagrody za osiągnięcia w ochronie środowiska laureatom konkursów „Przeglądu Komunalnego” o Puchar Recyclingu, konkursów organizowanych przez Polski Związek Pszczelarzy na „Wzorową Pasiekę” i „Wzorowe Gospodarstwo Pasieczne Dolnego

Śląska”, konkursów dla młodzieży szkół ponadpodstawowych "Młody Reporter dla Środowiska" organizowanych przez miesięcznik dla młodzieży Ekopartner junior.

Fundusz jest Instytucją Wdrażającą Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (projekty o wartości poniżej 25 mln Euro) dla osi:

- Priorytetu I – Gospodarka wodno-ściekowa ,
- Priorytetu II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,

na podstawie porozumienia zawartego w dniu 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska. Aktualnie wdraża 14 projektów dla osi priorytetowej I z działania 1.1. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM. Do tej pory nie zgłoszono projektu do Funduszu w ramach POIiŚ dla II osi priorytetowej.

Kwota obsługiwanych 14. projektów wynosi ogółem brutto: 769 376,6 tys. zł., w tym dofinansowanie POIiŚ w wysokości 389 473,3 tys. zł. Dla 10. projektów zostały zawarte umowy na dofinansowanie - kwota ogółem brutto 621 674,8, dofinansowanie POIiŚ 305 218,5 tys. zł.

Pozytywna ocena działalności Funduszu przez organy jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, prasę oraz mieszkańców województwa stanowi uzasadnienie dla kontynuowania jego dotychczasowych działań oraz przesłankę do jeszcze aktywniejszej współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za ochronę środowiska w Regionie

4.2. Ocena potrzeb finansowania działań ochrony środowiska na lata 2013-2016

Działalność merytoryczna Funduszu w okresie niniejszej strategii będzie kontynuacją działań podjętych w latach poprzednich i koncentrować się będzie na efektywnym wspieraniu przedsięwzięć i inicjatyw służących dalszej poprawie stanu środowiska województwa dolnośląskiego i zrównoważonemu gospodarowaniu jego zasobami.

Podstawowymi priorytetami środowiskowym wspieranymi w latach 2013-2016 i w perspektywie do roku 2020 będą:

- ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- szeroko rozumiana ochrona atmosfery (w tym odnawialne źródła energii i poprawa efektywności energetycznej),
- ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- edukacja ekologiczna.

Wymienione wyżej priorytety wpisują się w kierunki wskazane we „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku” zwanej dalej Wspólną Strategią, a także w projekcie Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”. Spójne są również z podstawowymi dokumentami strategicznymi województwa dolnośląskiego.

Niniejsza strategia zakłada ponadto, że w ramach realizacji pięciu podstawowych priorytetów, wsparcie Funduszu będą otrzymywały również inne przedsięwzięcia wymienione w katalogu obszarów finansowania ochrony środowiska wskazanym w ustawie POŚ.

W związku z tym, że obecnie wiele dokumentów krajowych i regionalnych istotnych dla określenia celów niniejszej strategii jest na etapie programowania, co wynika m.in. z faktu, że brak jest ostatecznych rozstrzygnięć w zakresie kierunków redystrybucji środków dla perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, zakłada się, że ich sukcesywne wdrażanie może wpłynąć na zmianę akcentów wśród celów poszczególnych priorytetów.

Celami horyzontalnymi Funduszu, sprecyzowanymi we Wspólnej Strategii będą:

- wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z Traktatu Akcesyjnego,
- dążenie do wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
- stymulowanie „zielonego” (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce m.in. poprzez wspieranie efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, eko-innowacyjności, niskoemisyjności gospodarki oraz tworzenia warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,
- promowanie zachowań ekologicznych, działań i przedsięwzięć służących zachowaniu bogactwa różnorodności biologicznej oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

4.2.1. Ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Działania Funduszu w tym obszarze będą podporządkowane realizacji celów określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW) Nr 2000/60/WE, której najważniejszym przesłaniem jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń. Głównym celem RDW jest osiągnięcie do 2015r. dobrego stanu wód w odniesieniu do jakości, ilości i ich wykorzystania we wszystkich dorzeczeniach UE, a następnie oszczędne gospodarowanie wodami.

Celami szczegółowymi w tym priorytecie będą:

- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
Realizacja tego celu będzie podporządkowana wypełnieniu wymogów Dyrektywy Nr 91/271/EWG w zakresie redukcji ładunków zanieczyszczeń w tym związków biogenych odprowadzanych do wód. W ramach działania Fundusz będzie wspierał zadania obejmujące budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury oczyszczania ścieków, przewidziane w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚ).
- Efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych.
Fundusz będzie wspierał działania określone w planach gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy województwa mające na celu efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych.
- Adaptacja sektora gospodarki wodnej do zmian klimatycznych.
W realiach naszego województwa, biorąc pod uwagę częstotliwość i rozmiar występujących w ostatnich latach powodzi istnieją ogromne potrzeby w zakresie prowadzenia inwestycji ochrony przeciwpowodziowej, budowy systemów wczesnego ostrzegania oraz zarządzania ryzykiem powodziowym. W miarę posiadanych możliwości finansowych Fundusz będzie wspierał powyższe potrzeby, jednakże ich skuteczne rozwiązanie wymaga zaangażowania ogromnych nakładów finansowych ze źródeł zewnętrznych.

- Wspomaganie realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym dotyczących instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej.
- Opracowywanie planów przeciwdziałania skutkom suszy oraz tworzenie i utrzymanie katastru wodnego.
- Wspomaganie realizacji zadań w zakresie rozpoznawania, bilansowania i ochrony wód podziemnych w celu ich racjonalnego wykorzystania przez społeczeństwo i gospodarkę.

4.2.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Kierunki wsparcia:

- przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami – realizacja przyjętej przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w dniu 27 czerwca 2012 r. Uchwały NR XXIV/617/12 w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012,
- przedsięwzięcia związane z ochroną powierzchni ziemi.

Kluczowym wyzwaniem w obszarze gospodarowania odpadami w najbliższych latach będzie pełne wdrożenie tzw. dyrektywy odpadowej (Dyrektywa Nr 2008/98/WE), która określa hierarchię postępowania z odpadami komunalnymi. Zakres wspieranych przez Fundusz działań w tym obszarze ukierunkowany będzie na osiągnięcie następujących celów określonych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami:

- objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów,
- zmniejszenie ilości biodegradowalnych odpadów komunalnych, kierowanych na składowiska,
- zmniejszenie strumienia składowanych odpadów.

Fundusz będzie wspierał finansowo budowę infrastruktury służącej osiągnięciu ww. celów.

Ponadto ze środków Funduszu wspierane będą następujące działania:

- wszystkie posunięcia zmierzające do odzysku i recyklingu odpadów,
- rekultywacja terenów zdegradowanych i likwidacja źródeł szczególnie negatywnego oddziaływania na środowisko,
- unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów medycznych, odpadów przemysłowych oraz odpadów zawierających azbest z uwzględnieniem działań wynikających z przyjętych programów usuwania azbestu,
- rozwój i wdrażanie technologii zapewniających powstawaniu odpadów oraz zapewniających ich minimalizację w procesach produkcyjnych.

4.2.3. Ochrona atmosfery

Kierunki wsparcia:

- przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza – przede wszystkim realizacja uchwały przyjętej przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego NR III/44/10 z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie „Naprawczych programów ochrony powietrza

dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”,

- wspomaganie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnych, wprowadzanie bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii oraz poprawa efektywności energetycznej,
- wspomaganie ekologicznych form transportu.

Działania Funduszu w tym obszarze skoncentrowane będą na dofinansowaniu przedsięwzięć w strefach województwa dolnośląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, wymienionych w Programie ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego. Fundusz będzie preferował zadania, efektem których będzie:

- zmniejszenie emisji pyłów i gazów, ze szczególnym uwzględnieniem redukcji dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz gazów cieplarnianych z energetycznego spalania paliw i procesów technologicznych,
- ograniczanie niskiej emisji, głównie w miastach, miejscowościach turystyczno-uzdrowiskowych oraz położonych w kotlinach górskich, mające na celu osiągnięcie dopuszczalnych poziomów zwłaszcza dla pyłów PM 10 i PM 2,5, określonych w dyrektywie CAFE,
- racjonalizacja gospodarki energią, w tym wykorzystanie źródeł energii odnawialnej.

Pełna realizacja wyżej wymienionych celów w okresie niniejszej strategii uzależniona będzie od wdrożenia odpowiednich mechanizmów finansowych wspierających energetykę odnawialną i poprawę efektywności energetycznej, czy też realizację programów mających na celu ograniczenie niskiej emisji.

4.2.4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów powinna następować poprzez:

- działania związane ze zwiększaniem lesistości kraju oraz zapobieganiem szkodom w lasach i likwidacją tych szkód, spowodowanych przez czynniki biotyczne, i abiotyczne,
- działania mające na celu utrzymanie oraz zachowanie parków i ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- opracowywanie planów ochrony dla obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz prowadzenie monitoringu przyrodniczego,
- przedsięwzięcia związane z ochroną i przywracaniem chronionych gatunków roślin lub zwierząt,
- przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień.

W ramach tego obszaru tematycznego Fundusz będzie wspierał przedsięwzięcia, których celem jest zahamowanie spadku różnorodności biologicznej oraz zapewnienie właściwego stanu ochrony gatunków, siedlisk przyrodniczych, ekosystemów i obszarów chronionych: parków narodowych, obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych. Fundusz będzie wspierał również przedsięwzięcia, których celem jest:

- ochrona i przywracanie bioróżnorodności ekosystemów,
- wspieranie programów zwiększania lesistości województwa,
- ochrona przeciwpożarowa lasów oraz ich ochrona przed innymi klęskami żywiołowymi.

Uszczegółowienie działań w tym obszarze będzie możliwe po przyjęciu dwóch kluczowych dokumentów, będących na etapie przygotowania niniejszej strategii w fazie projektów: „Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju pn. Inwentaryzacja i oszacowanie wartości zasobów przyrodniczych na podstawie wspólnej metodologii oraz wprowadzenie wieloletniego programu monitorowania i ochrony różnorodności biologicznej.

4.2.5. Edukacja Ekologiczna

Działania Funduszu w tym obszarze polegały będą na dofinansowaniu zadań mających na celu wspieranie przedsięwzięć poszerzających świadomość ekologiczną społeczeństwa, promujących ochronę środowiska oraz aktywność społeczną w zakresie ekorozwoju. Zadania te muszą być zgodne z założeniami Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej, Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej oraz Programu Edukacji Ekologicznej dla Dolnego Śląska. Zakres wspieranych przez Fundusz zadań obejmował będzie następujące działania:

- rozwój bazy w ośrodkach edukacyjnych spełniających kryteria jakości i zasięgu dla Dolnego Śląska.
- prowadzenie działań edukacyjnych poprzez: realizację programów edukacji ekologicznej, akcje i kampanie edukacyjne, warsztaty i szkolenia, tworzenie infrastruktury edukacji ekologicznej, wystawy i konkursy, konferencje i seminaria.
- wspieranie prasy, audycji radiowych, audycji telewizyjnych, serwisów internetowych, wydawnictw i prenumeraty czasopism prowadzących edukację ekologiczną.

4.2.6. Inne działania ochrony środowiska

Fundusz, w miarę posiadanych możliwości finansowych oraz potrzeb zgłaszanych przez wnioskodawców będzie wspierał poza wyżej wymienionymi priorytetami również inne zadania wymienione w katalogu POŚ w tym m.in.:

- badania i upowszechnianie ich wyników oraz postęp techniczny w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz wdrażanie programów czystszej produkcji i systemów zarządzania środowiskowego,
- realizację prac badawczych i ekspertyz związanych z ochroną środowiska,
- system kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, w szczególności tworzenie baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat,

- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska, innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła,
- wydatki na nabywanie, utrzymanie, obsługę i zabezpieczenie specjalistycznego sprzętu i urządzeń technicznych, służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- wojewódzkie programy ochrony środowiska, programy ochrony powietrza, plany działań krótkoterminowych, programy ochrony i rozwoju zasobów wodnych, plany gospodarki odpadami, plany gospodarowania wodami oraz krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, a także wspomaganie realizacji i systemu kontroli tych programów i planów,
- wprowadzanie programów oszczędzania surowców i energii,
- programy ochrony przed hałasem,
- zapobieganie i likwidację poważnych awarii i ich skutków mających wpływ na środowisko.

5. Wskaźniki i efekty ekologiczne

Odnosząc się do ustaleń Wspólnej Strategii Narodowej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, pomiar realizacji poszczególnych priorytetów będzie się odbywał przez Fundusz poprzez coroczne monitorowanie wymiaru finansowego i ekologicznego realizacji poszczególnych priorytetów, a na poziomie krajowym będzie agregowany.

Zakłada się, że monitoring realizacji strategii będzie następował poprzez pomiar:

- kwot wydatkowanych środków (wymiar finansowy),
- wielkość uzyskanego i zakontraktowanego efektu ekologicznego (wymiar ekologiczny).

Jednak w związku z tym, że:

- mogą wystąpić zdarzenia losowe (klęski żywiołowe, kryzysy gospodarcze) okoliczności wynikające z ryzyk wdrażanych projektów inwestycyjnych współfinansowanych bezzwrotnymi środkami UE – w kontekście ustawowego imperatywu prowadzenia gospodarki finansowej zapewniającej wykorzystanie tych środków,
- brak jest ostatecznych rozstrzygnięć, co do kształtu i zasad wdrażania oraz redystrybucji środków europejskich nowej perspektywy finansowej UE,
- wpływ na możliwości finansowe Funduszy mogą mieć zmiany przepisów prawnych w szczególności w zakresie przychodów i wydatków,

należy spodziewać się występowania odchyleń w stosunku do szacunków planowanych nakładów przedstawionych w strategii. Ich weryfikacja i uaktualnianie będzie przedmiotem aktualizacji strategii.

W procesie monitoringu efektu ekologicznego mierniki będą przedstawione ze wskazaniem wielkości dla poszczególnych priorytetów wymienionych w niniejszej strategii.

5.1. Priorytet I - Ochrona i zrównoważone gospodarowania zasobami wodnymi

Najważniejszymi wskaźnikami w tym priorytecie są:

- liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków (RLM) - przewiduje się, że w okresie objętym Strategią liczba ta wyniesie około 35.000 RLM,
- liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej (osoby) – przewiduje się objęcie ochroną dodatkowo 100.000 mieszkańców.

5.2. Priorytet II - Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Najważniejszym wskaźnikiem jest ograniczenie masy składowanych odpadów – Mg/rok.

Ustalając wartość docelową – wobec obowiązku zmniejszenia masy odpadów wytworzonych ogółem - przyjęto następujące założenie: w roku 2010 na terenie woj. dolnośląskiego wytworzono 961 tys. Mg odpadów, z czego składowano 766,8 tys. Mg. Środki Funduszu będą kierowane głównie na zadania służące ograniczeniu składowania odpadów do wysokości 20% całkowitej ich ilości.

5.3. Priorytet III - Ochrona atmosfery

Wskaźniki priorytetu ochrona atmosfery to ograniczenie emisji:

- dwutlenku węgla – Mg/rok,
- tlenków siarki – Mg/rok,
- tlenków azotu – Mg/rok,
- pyłów – Mg/rok.

Wartość docelowa – na podstawie analizy 9 stref dolnośląskich (Aglomeracja Wrocławska, Miasto Jelenia Góra, Miasto Legnica, Powiat Głogowski, Powiat Kłodzki, Powiat Wałbrzyski, Powiat Zgorzelecki, Strefa Dzierżoniowsko-Świdnicka, Strefa Lubińsko-Polkowicka) ujętych w w/w Naprawczych programach, łącznie powinny zredukować emisję pyłu PM10 o 1190,57 Mg do roku 2020, przyjęto założenie, że przy środkach Funduszu rocznie redukowałibyśmy emisję na poziomie 150Mg/rok, co do roku 2016 dałoby 600 Mg.

5.4. Priorytet IV - Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

Efektami ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów są:

- w zakresie ochrony siedliskowej przewiduje się, że łączna powierzchnia obszarów, na których przywróci się lub zapewni ochronę właściwego stanu ekosystemów wyniesie około 1000 ha,
- w zakresie ochrony gatunkowej – ilość gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych, chronionych w wyniku realizacji przedsięwzięć (szt.),
- opracowywanie planów ochrony dla obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz prowadzenie monitoringu przyrodniczego – 6 szt.

5.5. Priorytet V - Edukacja ekologiczna

Wskaźniki dotyczące edukacji ekologicznej:

- ilość osób objętych danym działaniem, tj. akcją, programem edukacji ekologicznej, szkoleniem/warsztatem, konferencją, seminarium, wystawą, konkursem, olimpiadą,
- wielkość nakładu wydawnictw, prasy, materiałów informacyjnych,
- czas trwania audycji telewizyjnych i radiowych,
- długość ścieżek edukacyjnych.

5.6. Priorytet VI - Inne działania ochrony środowiska

Wskaźniki dotyczące innych działań ochrony środowiska

- W monitoringu środowiska wskaźnikiem są ilości wykonanych oznaczeń. Na lata 2013-2015 przygotowywany jest nowy program monitoringu dla województwa dolnośląskiego, który będzie gotowy w połowie grudnia 2012 r.
- Przy dofinansowaniu zadań związanych z likwidacją zagrożeń środowiska przez jednostki ochrony przeciwpożarowej z terenu województwa – zakup samochodów pożarniczych z funkcją ograniczania zagrożeń ekologicznych (szt.).
- W profilaktyce zdrowotnej dzieci zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia norm zanieczyszczeń środowiska wskaźnikiem jest liczba dzieci objętych profilaktyką.

W przypadku podejmowania innych działań dobrane zostaną mierniki odpowiednie dla tych działań.

6. Struktura organizacyjna i instrumenty finansowania:

Organami Funduszu są Rada Nadzorcza i Zarząd. Obsługę organów Funduszu zapewnia Biuro Wojewódzkiego Funduszu.

Ze względu na duży obszar województwa, ułatwienie beneficjentom dostępu do obsługi finansowej i merytorycznej, Biuro Funduszu z siedzibą we Wrocławiu posiada również oddziały Biura w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu.

6.1. Analiza SWOT

MOCNE STRONY (wewnętrzne)	SŁABE STRONY (wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielna instytucja finansowa stanowiąca ważne ogniwo wojewódzkiego i krajowego systemu finansowania ochrony środowiska, postrzegane jako wiarygodne przez beneficjentów • Stabilne i zdyspersyfikowane źródła przychodów oparte na regulacjach ustawowych • Wieloletnie doświadczenia we współpracy z beneficjentami oraz w finansowaniu podmiotów o różnych formach organizacyjno-prawnych • Doświadczenie w przygotowaniu i obsłudze projektów realizowanych z funduszy Unii Europejskiej • Doświadczenia we współpracy między funduszami, współpracy z BOŚ SA i innymi bankami oraz innymi organizacjami finansującymi ochronę środowiska • Zgromadzony przez lata potencjał kadrowy (kompetencje pracowników we wszystkich dziedzinach ochrony środowiska) oraz intelektualny • Dobra znajomość uwarunkowań regionalnych • Skuteczny system nadzoru i kontroli: Wojewoda, Sejmik Województwa, audyt wewnętrzny i zewnętrzny, Rada Nadzorcza i inne organy kontroli 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozproszenie celów środowiskowych • Brak kwantyfikowanych celów środowiskowych • Brak jednolitego systemu mierzenia i monitorowania uzyskiwanych efektów ekologicznych • Brak lub niedostosowanie procedur do rozbudowanego i niespójnego ustawodawstwa oraz zmieniających się przepisów prawnych
SZANSE (zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> • Wymagalność administracyjno-prawna realizacji zobowiązań akcesyjnych w dziedzinie środowiska • Presja polityczno-administracyjna na cele pakietu klimatyczno-energetycznego • Utrzymanie wysokiego poziomu akceptacji beneficjentów dla działalności Funduszu • Współpraca z instytucjami publicznymi (NFOŚiGW, wfośigw, BGK, bankami komercyjnymi i europejskimi instytucjami finansowymi) • Rosnąca świadomość ekologiczna i społeczne oczekiwanie utrzymania wydzielonego systemu finansowania ochrony środowiska, • Elastyczne reagowanie na potrzeby środowiska naturalnego wynikające z samodzielności zarządczej Funduszu 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmienność stawek i terminów przekazywania opłat za korzystanie ze środowiska ustalanych przez Ministra Środowiska • Zmienność przepisów mogących powodować spadek wpływów za opłaty za korzystanie ze środowiska • Zmniejszenie zdolności zaciągania zobowiązań przez samorzady terytorialne w związku z ich wysokim zadłużeniem • Rozbudowane oczekiwania dotacyjne połączone z niechęcią do korzystania ze środków komercyjnych ze strony JST w przedsięwzięciach przychodowych • Spowolnienie krajowego i regionalnego wzrostu gospodarczego

6.2. Instrumenty finansowe stosowane przez fundusz (zasady wspierania)

Fundusz przeznaczają środki na finansowanie ochrony środowiska w zakresie określonym w art. 400a ust. 1 pkt 1-9 i 11-42 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. Zm.), w formach określonych w art. 411 Ustawy, tj.:

- Pożyczek – wysokość stopy ich oprocentowania ustala Rada Nadzorcza Funduszu,
- dotacji,
- dopłat do oprocentowania kredytów bankowych.

Bezpośrednia pomoc finansowa na realizację zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, udzielana jest w następującej wysokości:

- a) do 60% wartości zadania w przypadku dofinansowania tylko w formie pożyczki,
- b) do 20% wartości zadania w przypadku dofinansowania tylko w formie dotacji,
- c) w przypadku łączenia ww. form dofinansowania: do 20% wartości zadania w formie dotacji i do 40% wartości zadania w formie pożyczki, z zastrzeżeniem, że wysokość pożyczki nie może być niższa niż wysokość dotacji

przy czym zadania z zakresu: termomodernizacji, wodociągownia, zakupu specjalistycznych samochodów do transportu odpadów, zakupu pojemników do selektywnej zbiórki odpadów oraz realizowane z udziałem środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, dofinansowywane są tylko w formie pożyczki lub w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych.

Dotacje ze środków Funduszu mogą uzyskać:

- a) jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz ich stowarzyszenia,
- b) jednostki budżetowe,
- c) publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
- d) nieprowadzące działalności gospodarczej stowarzyszenia, związki wyznaniowe, fundacje oraz inne jednostki o charakterze opiekuńczo – wychowawczym, kultury fizycznej, oświatowym, kulturalnym i badawczym.

Pozostałe podmioty mogą uzyskać dotacje wyłącznie na zadania z zakresu edukacji ekologicznej, monitoringu środowiska, ochrony przyrody oraz na opracowanie ekspertyz, prowadzenie programów badawczych i wdrożeniowych, profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska, konkursów w dziedzinie ochrony środowiska, na zapobieganie lub likwidację skutków poważnych awarii.

Fundusz udziela dopłat do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki, z ich środków i na ich ryzyko, zgodnie z warunkami określonymi w umowie zawartej pomiędzy Wojewódzkim Funduszem, a bankiem. Wysokość dopłaty do oprocentowania kredytów stanowi różnicę między stopą do rozliczeń, określoną w umowie z bankiem, a wysokością stopy oprocentowania pożyczek udzielanych przez Fundusz.

Wysokość dopłaty do oprocentowania kredytów wynosi:

- a) dla jednostek samorządu terytorialnego, ich związków i ich stowarzyszeń oraz spółek komunalnych ze 100% udziałem kapitału jednostek samorządu terytorialnego, realizujących zadania własne tych jednostek - maksymalnie 5% w skali roku, przy czym różnica pomiędzy oprocentowaniem kredytu a dopłatą Funduszu nie może być niższa niż wysokość stopy oprocentowania pożyczek obowiązująca w Funduszu, a okres dopłat nie będzie dłuższy niż 6 lat,
- b) dla przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 z późn. zm.)

i pozostałych osób prawnych posiadających zdolność do zaciągania zobowiązań finansowych - maksymalnie 3% w skali roku, przy czym różnica pomiędzy oprocentowaniem kredytu, a dopłatą nie może być niższa niż wysokość stopy oprocentowania pożyczek obowiązująca w Funduszu, a okres dopłat nie będzie dłuższy niż 5 lat.

Szczegółowe warunki udzielania pomocy finansowej przez Fundusz określają „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji” ustalone uchwałą Rady Nadzorczej Funduszu.

Należy tu zauważyć, iż ze względu na zmieniające się otoczenie i warunki ekonomiczne w Europie oraz zbliżającą się nową perspektywę finansową UE Fundusz musi w najbliższych latach poszukiwać nowych bardziej aktywnych form wsparcia finansowego. Na poziomie krajowym Fundusz włącza się w prace koncepcyjne w tym zakresie. Powyższe wymaga jednak pewnych zmian legislacyjnych w prawie ochrony środowiska.

6.3. Polityka komunikacyjna Funduszu.

Fundusz realizuje politykę komunikacyjną ze swoimi stałymi oraz potencjalnymi beneficjentami poprzez:

- bezpośrednią współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego
 - ✓ udział członków Zarządu Funduszu w konwentach prezydentów, burmistrzów i wójtów w celu przybliżenia działalności Funduszu,
 - ✓ organizowanie narad, konsultacji przy przygotowaniu i realizacji projektów,
 - ✓ kierowanie korespondencji bezpośrednio do gmin, w przypadku ogłaszania przez Fundusz konkursów, w których mogłyby uczestniczyć,
- bezpośrednią współpracę z podmiotami gospodarczymi planującymi skorzystać ze środków Funduszu przy realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska,
- publikacje prasowe na temat dofinansowywanych przedsięwzięć oraz ogłaszanych konkursów, czy też propagowanych akcji,
- informacje na stronie internetowej <http://www.fos.wroc.pl/>, które podlegają systematycznej aktualizacji i dotyczą:
 - ✓ aktualnych wiadomości o wydarzeniach związanych z działalnością Funduszu,
 - ✓ działalności Funduszu (strategia działania, plan finansowy i działalności, roczne sprawozdania z działalności itp.),
 - ✓ informacje dotyczące warunków i zasad obsługi beneficjentów oraz wzory druków o udzielenie pomocy ze środków Funduszu.

Ponadto na stronie znajdują się informacje na dotyczące: dofinansowania przedsięwzięć w ramach funduszy Unii Europejskiej, dyrektywy środowiskowe i polityka ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej

7. Finansowanie

7.1. Według priorytetów - plan wsparcia finansowego działań w wybranych priorytetach na lata 2013 – 2016

Prognozuje się, że wydatki statutowe Funduszu w latach 2013-2016 wyniosą 1 053 000,0 zł tj. 155,4% poniesionych w latach 2009-2012 i wynoszących 677 562,8 tys. zł.

Przewiduje się, że w latach 2013-2016 hierarchia dofinansowania zadań w ramach poszczególnych priorytetów będzie się przedstawiała w sposób nieco odmienny do okresu poprzedniego.

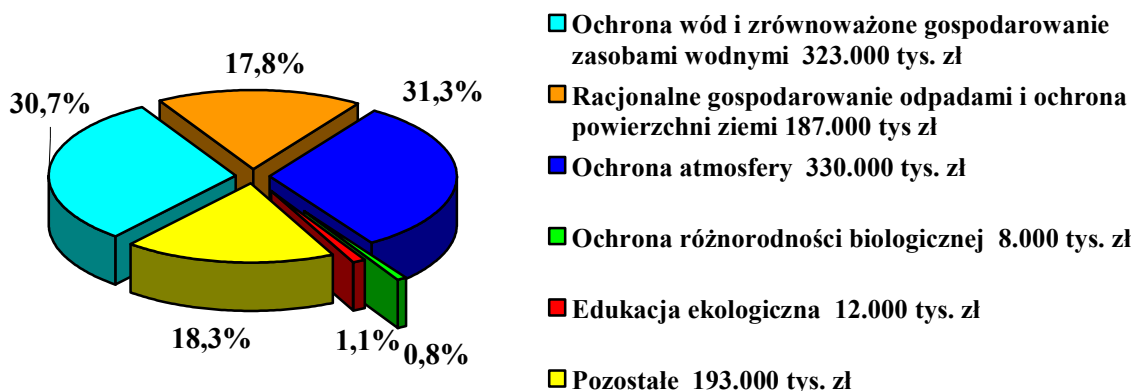
Najwięcej środków skierowanych zostanie na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony atmosfery - 330.000 tys. zł (31,3%), a ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, które były na pierwszym miejscu pod względem dofinansowania przesunie się na miejsce drugie z dofinansowaniem w wysokości 323.000 tys. zł (30,7%).

Planuje się znaczne zwiększenie wydatków na racjonalne gospodarowanie odpadami i ochronę powierzchni ziemi – z 28.968,5 tys. zł (4,3% wydatków statutowych) w latach 2009-2012 do 187.000,0 tys. zł (17,8%) w latach 2013-2016.

Prognozowane finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2013-2016 - według priorytetów

Lp.	Priorytety	Plan				Razem w latach 2013-2016	Udział w %	Łącznie plan na lata 2017-2020
		2013	2014	2015	2016			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
w tys. zł								
		343 800,0	313 800,0	193 800,0	201 600,0	1 053 000,0	100,0	885 400,0
1	Ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	112 000,0	92 000,0	60 000,0	59 000,0	323 000,0	30,7	266 000,0
2	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	45 000,0	58 000,0	49 000,0	35 000,0	187 000,0	17,8	159 000,0
3	Ochrona atmosfery	125 000,0	127 000,0	49 000,0	29 000,0	330 000,0	31,3	136 000,0
4	Ochrona różnorodności biologicznej	2 000,0	2 000,0	2 000,0	2 000,0	8 000,0	0,8	8 000,0
5	Edukacja ekologiczna	3 000,0	3 000,0	3 000,0	3 000,0	12 000,0	1,1	10 000,0
6	Pozostałe	56 800,0	31 800,0	30 800,0	73 600,0	193 000,0	18,3	306 400,0

**Prognozowane finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej
ze środków własnych WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2013-2016
- według priorytetów**

7.2. Według form wsparcia - plan wsparcia finansowego działań w wybranych priorytetach na lata 2013 – 2016 w rozbiciu na instrumenty wsparcia

Planuje się, że w latach 2013-2016 dofinansowanie w formie pożyczek zostanie zwiększone i będzie stanowiło 83,4% całości wydatków statutowych Funduszu, a dotacyjne 16,6%.

**Prognozowane finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych
WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2013-2016 – działalność pożyczkowa**

Lp.	Priorytety	Plan				Razem w latach 2013-2016	Udział w %	Łącznie plan na lata 2017-2020
		2013	2014	2015	2016			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
w tys. zł								
Według priorytetów		300 000,0	270 000,0	150 000,0	158 000,0	878 000,0	100,0	712 000,0
1	Ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	100 000,0	80 000,0	50 000,0	50 000,0	280 000,0	31,9	230 000,0
2	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	40 000,0	50 000,0	40 000,0	25 000,0	155 000,0	17,6	120 000,0
3	Ochrona atmosfery	120 000,0	120 000,0	40 000,0	20 000,0	300 000,0	34,2	100 000,0
4	Ochrona różnorodności biologicznej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Edukacja ekologiczna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Pozostałe	40 000,0	20 000,0	20 000,0	63 000,0	143 000,0	16,3	262 000,0

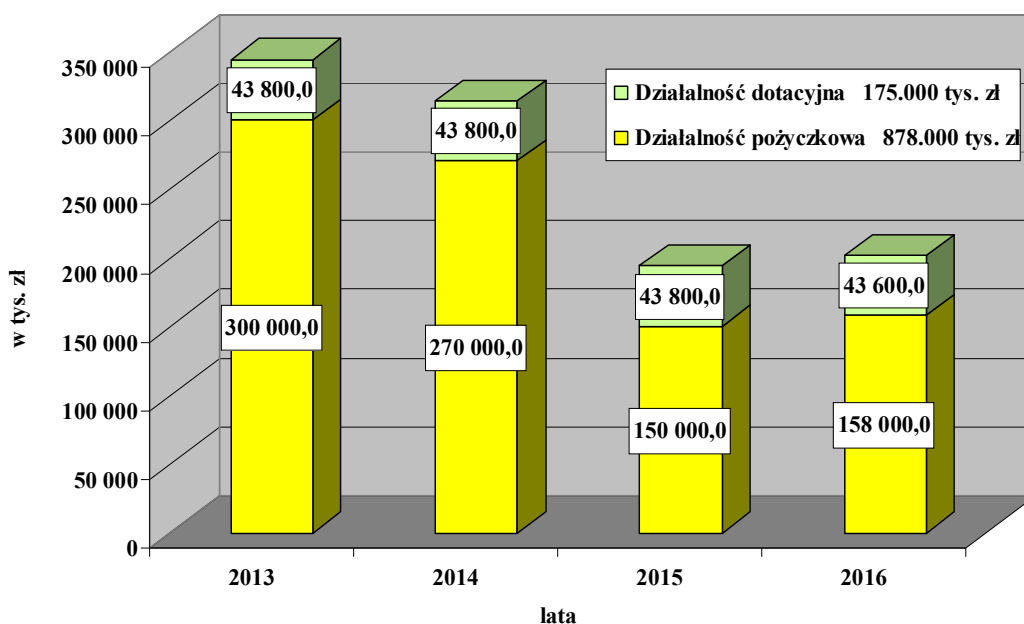
Na udzielanie pożyczek w latach 2013-2016 Fundusz planuje przeznaczyć 878.000 tys. zł. Wsparcie pożyczkowe skierowane będzie przede wszystkim na realizację zadań inwestycyjnych. Najwięcej środków planuje się przeznaczyć na ochronę atmosfery 300.000 tys. zł, tj. 34,2% wszystkich pożyczek.

Prognozowane finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2013-2016 - działalność dotacyjna (łącznie z umorzeniami, dopłatami do oprocentowania, przekazaniem środków j.b. i in.)

Lp.	Priorytety	Plan				Razem w latach 2013-2016	Udział w %	Łącznie plan na lata 2017-2020
		2013	2014	2015	2016			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
w tys. zł								
Według priorytetów		43 800,0	43 800,0	43 800,0	43 600,0	175 000,0	100,0	173 400,0
1	Ochrona wód i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	12 000,0	12 000,0	10 000,0	9 000,0	43 000,0	24,6	36 000
2	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	5 000,0	8 000,0	9 000,0	10 000,0	32 000,0	18,3	39 000,0
3	Ochrona atmosfery	5 000,0	7 000,0	9 000,0	9 000,0	30 000,0	17,1	36 000,0
4	Ochrona różnorodności biologicznej	2 000,0	2 000,0	2 000,0	2 000,0	8 000,0	4,6	8 000,0
5	Edukacja ekologiczna	3 000,0	3 000,0	3 000,0	3 000,0	12 000,0	6,8	10 000,0
6	Pozostałe	16 800,0	11 800,0	10 800,0	10 600,0	50 000,0	28,6	44 400,0

W latach 2013-2016 przewiduje się zmniejszenie dotacyjnego finansowania ochrony środowiska (łącznie z umorzeniami, dopłatami do oprocentowania, przekazaniem środków j.b. i in.) do 16,6% wydatków statutowych (24,6% w latach 2009-2012).

Prognozowane finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków własnych WFOŚiGW we Wrocławiu w latach 2013-2016 – według form wsparcia

7.3. Przewidywane potrzeby w odniesieniu do możliwości funduszu/braki w finansowaniu

Prognozuje się, że wpływy statutowe Funduszu w latach 2013-2016 wyniosą ogółem 847,9 mln zł, w tym z tytułu:

- opłat i kar (łącznie z przekazanymi nadwyżkami środków budżetów gmin i powiatów, bez opłat produktowych) 239,4 mln zł,
- zwrotu rat pożyczek i kredytów 498,1 mln zł,
- oprocentowania pożyczek 104,4 mln zł,
- odsetek od lokat i rachunków bankowych 4,0 mln zł,

oraz

- pozostałe wpływy 2,0 mln zł,

nie będą mogły zabezpieczyć planowanego dofinansowania przedsięwzięć ochrony środowiska.

W związku z powyższym Fundusz planuje zaciągnięcie pożyczki w wysokości 280 mln zł w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Z kwoty tej 150 mln zł potrzebne będzie już w roku 2013, dalsze 130 mln zł w 2014 r. Zwrot zaciągniętej pożyczki mógłby nastąpić w ciągu 15 lat.

8. Współpraca z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Obszary współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innymi Wojewódzkimi Funduszami wynikają z zapisów „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku” i zostały sformułowane następująco:

- elastyczne dostosowywanie form i zasad dofinansowania oraz zakresu i kierunków wsparcia Funduszy do potrzeb odbiorców dofinansowania, uwarunkowań zewnętrznych oraz do własnych możliwości finansowych
- wzajemne uzgadnianie i korelowanie obszarów i kierunków dofinansowania przedsięwzięć pomiędzy Funduszami,
- wspólne działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników,
- wspólna działalność informacyjna i promocyjna systemu Funduszy,
- budowa i rozwój cyfrowej platformy współpracy i wymiany informacji,
- adaptacja systemu Funduszy do wdrażania nowych polityk i instrumentów finansowych UE oraz udział systemu w tym wdrażaniu,
- reorientacja systemu Funduszy w kierunku aktywnego kreowania rozwiązań odpowiadających na zidentyfikowane szanse i zagrożenia,

- wspólne działania Funduszy zmierzające do wdrażania wysokiej jakości zadań z zakresu edukacji ekologicznej.

9. Aktualizacja i ocena funkcjonowania strategii oraz planowanych działań w perspektywie do 2020 r.

Fundusz zaplanował dokonanie aktualizacji Strategii w roku 2014 z uwagi na nowy okres programowania Unii Europejskiej i nową perspektywę finansową 2014-2020. Dodatkowa aktualizacja zostanie przeprowadzona jeżeli:

- pozyskane zostaną dodatkowe środki na realizację zadań statutowych,
- zaistnieje konieczność zmiany planu finansowego spowodowana istotnymi zmianami w wysokości uzyskiwanych środków z opłat i kar oraz nadwyżek środków budżetów gmin i powiatów,
- w województwie wystąpią nadzwyczajne zagrożenia środowiska, które spowodują konieczność przewartościowania hierarchii przyjętych kierunków pomocy.
- w perspektywie do 2020 r. Fundusz przygotowuje się do wprowadzenia nowych instrumentów finansowych wskazywanych przez Unię Europejską dla nowej perspektywy finansowania, co wymagać będzie jednak zmiany POŚ w tym zakresie.

Działania Funduszu będą ukierunkowane na dokończenie przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych umożliwiających spełnienie zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiągnięcie standardów środowiskowych zapisanych w prawie unijnym i polskim, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy warunków do dalszego zrównoważonego rozwoju regionalnego województwa dolnośląskiego oraz jego rozwoju gospodarczego. Priorytetami w działalności Funduszu w latach 2017-2020 będą w dalszym ciągu:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i ich ochrona,
- ochrona powierzchni ziemi i efektywne wykorzystanie zasobów,
- ochrona powietrza i energetyka przyjazna środowisku,
- ochrona różnorodności biologicznej i budowa potencjału rozwojowego w oparciu o zasoby przyrodnicze,
- zarządzanie środowiskiem i eko-innowacje.

Powyższe priorytety są zgodne z kierunkiem wytyczonym przez Strategię Europa 2020 oraz inicjatywę „Europa efektywnie korzystająca z zasobów – inicjatywa przewodnia strategii Europa 2020”.